

Zaaknummer : 01013103
Ons Kenmerk : ODH267068
Datum : 12-05-2022

Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
(070) 21 899 02
vergunningen@odh.nl
www.odh.nl

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 10 november 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan woningen in diverse straten in Leimuiden, Langeraar en Woubrugge en wordt aangevraagd namens BAM Wonen B.V.. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de spreeuw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de spreeuw (*Sturnus vulgaris*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 31 oktober 2021 tot en met 31 oktober 2024.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan BAM Wonen B.V.;
- II. de voorschriften 1 tot en met 18 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 11 januari 2022, 12 april 2022 en 25 april 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 oktober 2024.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
  - het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering een week van tevoren schriftelijk te melden;
  - de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Projectplan NOM Renovatie Woondiensten Aarwoude Fase 3' van 15 oktober 2021 en de aanvullende informatie van 11 januari 2022, 12 april 2022 en 25 april 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 11 van het rapport 'Projectplan NOM Renovatie Woondiensten Aarwoude Fase 3' van 15 oktober 2021 en de aanvullende stukken van 11 januari 2022, 12 april 2022 en 25 april 2022.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen wordt uitgevoerd, dient deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen en uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Spreeuw en huismus

- 9 Voor de huismus dienen in Leimuiderminne minimaal acht nestkasten en in Woubrugge minimaal twee nestkasten gerealiseerd te worden, als tijdelijke voorziening voor de nesten die hier verloren gaan. Daarnaast dienen in Woubrugge veertien nestkasten voor spreeuw gerealiseerd te worden, als tijdelijke voorziening voor de zeven nesten van de spreeuw die hier verloren gaan. De datum van realisatie dient vastgelegd te worden in het logboek.
- 10 Uiterlijk één maand na plaatsing van de tijdelijke voorzieningen voor de huismus en de spreeuw (vs. 9) dient deze realisatie ter goedkeuring gemeld te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1). In deze melding moeten de locaties, de oriëntaties, de hoogtes, het type kasten en de plaatsingsdatum(s) duidelijk worden. Tevens dienen er foto's van de opgehangen voorzieningen aangeleverd te worden.
- 11 Na goedkeuring van de tijdelijke voorzieningen (vs. 9 en 10) mogen de werkzaamheden pas van start gaan nadat de gewenningsperiode voor de tijdelijke voorzieningen is voltooid. Voor zowel de huismus als de spreeuw dient hiervoor drie maanden aangehouden te worden.

- 12 Het ongeschikt maken van de bebouwing vindt plaats in de periode 31 augustus tot en met 1 maart. Indien sprake is van late broedsels of vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien. In de periode 31 augustus tot en met 30 september dient een controle uitgevoerd te worden door de deskundige op late broedsels en vervolglegels. Bij het ongeschikt maken dienen daarnaast koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende 3 tot 5 dagen aanhoudende (nacht)vorst) te worden ontzien. Het ongeschikt maken wordt op een van de volgende manieren uitgevoerd: door het lichten van de dakpannen, de dakpannen op tochtstand te plaatsen of door het afdichten van de toegangswegen. Waarschijnlijk wordt voor de laatstgenoemde methode gekozen. Bij deze methode dient door de deskundige gecontroleerd te worden dat de plekken die afgedicht worden verlaten zijn. Bij deze methode wordt in de goot een koker geplaatst, zodat via de dakgoot geen toegangswegen meer mogelijk zijn. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd. Indien er ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens afgedicht. Bij het ongeschikt maken is het gebruik van purschuim, gaas, netten of glaswol onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Het ongeschikt maken dient uitgevoerd te worden door of onder begeleiding van de deskundige. Met de hiervoor genoemde methodes wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood.
- 13 De tijdelijke alternatieven mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door de deskundige. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soorten en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.
- 14 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen ten behoeve van de huismus en de spreeuw moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen jaarlijks te worden gecontroleerd op hun functionaliteit. Indien blijkt dat de voorziening niet meer functioneel is, dient er voor gezorgd te worden dat deze weer functioneel is. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de spreeuw en de huismus en buiten kouden periodes gedefinieerd als perioden met gedurende 3 tot 5 dagen aanhoudende (nacht)vorst).

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

- 15 Het ongeschikt maken van de huidige zomer- en paarverblijfplaatsen dienen te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis die loopt van 15 april tot en met 15 oktober onder begeleiding van een deskundige. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen, het op tochtstand plaatsen van de dakpannen, het aanlichten van de bebouwing, of door het afdichten van de toegangswegen. De laatste genoemde methode dient ten allen tijden uitgevoerd te worden in combinatie met exclusion flaps. Het gebruik van netten, glaswol of purschuim bij het afdichten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Daar waar de exacte locatie van de verblijfplaats niet bekend is dient de bebouwing in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen, zoals exclusion flaps of het creëren van tocht, gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van <5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

- 16 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op de functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Bovendien moeten de tijdelijke vleermuiskasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 17 Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige (vs.5). Na inachtneming van een gewenningstijd waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn, mogen de tijdelijke kasten alleen verwijderd worden nadat door de deskundige is vastgesteld dat de kast is verlaten. Voor alle kasten dient een gewenningstijd van drie maanden, waarin slechts de maanden april tot en met oktober meetellen, en zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen (15 augustus).

Tijdelijke kasten in Langeraar

- 18 Het verwijderen van de 22 vleermuiskasten in Leimuiden dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige. Het verwijderen mag enkel plaats vinden in de periode van 15 april tot en met 15 oktober én nadat door de deskundige is vastgesteld dat een kast is verlaten. Indien blijkt dat de kasten in gebruik zijn, dient aanvullend ontheffing aangevraagd te worden voorafgaand aan het verwijderen.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 10 november 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3 eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan woningen in diverse straten in Leimuiden, Langeraar en Woubrugge en wordt aangevraagd namens BAM Wonen B.V.. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de spreeuw, het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- Artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de spreeuw (*Sturnus vulgaris*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 31 oktober 2021 tot en met 31 oktober 2024.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Projectplan NOM Renovatie Woondiensten Aarwoude Fase 3, Eelerwoude B.V., projectkenmerk: 202128, 15 oktober 2021;
- Nader onderzoek NOM Renovatie Fase 3, Eelerwoude B.V., projectkenmerk: 201994, 15 oktober 2021.

Op 11 januari 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- *E-mailbericht*, RE: Beantwoording vragen ontheffing Wnb Leimuiden zaaknummer 01013103, Eelerwoude, 11 januari 2022.

Op 12 april 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Beantwoording aanvullende vragen, Eelerwoude B.V., projectkenmerk: 202128, 12 april 2022;
- Rapportage tijdelijke voorzieningen - tijdelijke kasten Leimuiden BAM, Unitura;
- Rapportage tijdelijke voorzieningen - tijdelijke kasten Leimuiden & Langeraar BAM, Unitura.

Op 25 april 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- *E-mailbericht*, RE: beantwoording aanvullende vragen zaaknummer 01013103, Eelerwoude, 25 april 2022.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 22 maart 2022 verzocht om aanvullende gegevens. Deze gegevens zijn op 12 april 2022 ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 19 november 2021 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de spreeuw zijn van in nature in Nederland in het wild levende vogels en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en de spreeuw te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

BAM Wonen B.V. is voornemens om woningen aan diverse straten in Leimuiden, Langeraar en Woubrugge en renoveren en te verduurzamen. De woningen betreffen de woningen aan de J. M. Halkesstraat 1 – 27 (oneven) en de J. M. Halkesstraat 2-18 (even), de Robertzstraat 6 - 12 (even) en de Robertzstraat 1 - 19 (oneven) te Langeraar, de Prunustraat 1 – 21 (even en oneven) en het Cederplein 19 – 42 (even en oneven) te Leimuiden en de Van Wassenaarstraat 15 - 23 (oneven), de Van Schellingerhoutstraat 4 - 14 (even), Van Eeghenstraat 15 - 29 (oneven) te Woubrugge.

De werkzaamheden starten met grondwerkzaamheden, waarbij de bestaande bestrating langs de woningen wordt opgenomen en een geïsoleerde kantplank onder het maaiveld tegen de bestaande gevel wordt geplaatst. Na het aanhelen van het straatwerk wordt er een ankerrail bevestigd op de bestaande gevel, direct boven het

maaiveld en op het niveau van de verdiepingsvloeren. Vervolgens worden de beglazing, tussenstijlen en dorpels uit de bestaande kozijnen verwijderd. Op de verankering wordt een geprefabriceerd en geïsoleerd gevelement, compleet met kozijnen, geplaatst voor/tegen de bestaande gevel. Daarna worden goten en dakpannen verwijderd en wordt op het bestaande dak een compleet afgewerkt (geïsoleerd) dakelement met PV panelen geplaatst, voorzien van nieuwe kunststof goten. De bestaande woning, met uitzondering van de beglazing en dakpannen, blijft vrijwel geheel intact en wordt voorzien van een thermisch isolerende schil.

De planning is om de renovatiewerkzaamheden in Langeraar te starten in het najaar van 2022. De doorlooptijd van deze werkzaamheden is circa tweeëneenhalve maand. Eind 2022 worden gestart met de werkzaamheden in Woubrugge. De doorlooptijd van deze werkzaamheden is circa twee maanden. De werkzaamheden Leimuiden starten begin 2023 en duren tevens tweeëneenhalve maand.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek naar de spreeuw is uitgevoerd conform de telrichtlijnen van Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland (SOVON). Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (2017). Het vleermuisonderzoek is niet geheel uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Er heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar (massa) winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De bebouwing in het plangebied beschikt niet over de fysische kenmerken en hoge thermische massa die benodigd zijn om geschikt te zijn voor een massawinterverblijfplaatsen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest. Het is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Op de volgende locaties zijn nestplaatsen van de huismus aanwezig:

- drie nesten aan de Prunusstraat 3 te Leimuiden;
- één nest aan de Prunusstraat 1 te Leimuiden;
- één nest aan de Van Schellingerhoutstraat 10 te Woubrugge.

In Langeraar zijn geen nesten van de huismus aangetroffen. In totaal zijn er vier nesten van de huismus in Leimuiden en in Woubrugge aangetroffen. Alle nesten bevonden zich onder de dakpannen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden. Er is geen sprake van afname van essentieel leefgebied vanwege het overschot aan gelijkwaardige en voldoende alternatieven in de omgeving.

Spreeuw

De spreeuw is in het plangebied aangetroffen. Op de volgende locaties zijn nestplaatsen van de spreeuw aanwezig:

- één nest aan de Prunusstraat 1 te Leimuiden;
- één nest aan de Prunusstraat 10 te Leimuiden;
- één nest aan de Van Eeghenstraat 15 te Woubrugge;
- één nest aan de Van Eeghenstraat 21 te Woubrugge;
- één nest aan de Van Eeghenstraat 29 te Woubrugge;
- één nest aan de Van Schellingerhoutstraat 8 te Woubrugge;
- twee nesten aan de Van Wassenaarstraat 15 te Woubrugge;
- één nest aan de Van Wassenaarstraat 23 te Woubrugge.

In Langeraar zijn geen nesten van de spreeuw aangetroffen. In totaal zijn er negen nesten van de spreeuw in Leimuiden en in Woubrugge aangetroffen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Op de volgende locaties zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen:

- één zomerverblijfplaats aan de J. M. Halkesstraat 2 te Langeraar;
- één zomerverblijfplaats aan de J. M. Halkesstraat 27 te Langeraar;
- één paarverblijfplaats aan de J.M. Halkesstraat 9 te Langeraar.

De vleermuizen gebruiken de dakrand of kantpan als in- en uitvliegopening en gebruiken achterliggende ruimtes, zoals het dak of de spouw als verblijfplaats. In de plangebied in Woubrugge en Leimuiden zijn geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Op de volgende locaties zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen:

- één zomerverblijfplaats aan de J.M. Halkesstraat 9 te Langeraar;
- één paarverblijfplaats aan de J.M. Halkesstraat 2 te Langeraar;
- één paarverblijfplaats aan de J.M. Halkesstraat 7 te Langeraar;
- één paarverblijfplaats aan de M. Robertzstraat 19 te Langeraar.

De vleermuizen gebruiken de dakrand of kantpan als in- en uitvliegopening en gebruiken achterliggende ruimtes, zoals het dak of de spouw als verblijfplaats. In de plangebied in Woubrugge en Leimuiden zijn geen verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Projectplan NOM Renovatie Woondiensten Aarwoude Fase 3' van 15 oktober 2021 en de aanvullende informatie die is verkregen op 11 januari 2022, 12 april 2022 en 25 april 2022. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan vijf nesten van de huismus, waarvan vier nesten in Leimuiden en één nest in Woubrugge, verloren. Uiterlijk drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden dienen minimaal tien kasten in de omgeving van de nestplaatsen te zijn opgehangen. In voorschrift 9 is opgenomen dat in Leimuiden minimaal acht kasten en in Woubrugge minimaal twee kasten voor de huismus gerealiseerd dienen te worden. De

kasten worden conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017) gerealiseerd. In voorschrift 10 is opgenomen dat de realisatie ter goedkeuring gemeld dient te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs.1). In deze melding moeten de locaties, de oriëntaties, de hoogtes, het type kasten en de plaatsingsdatum(s) duidelijk worden. Ná goedkeuring van de tijdelijke voorzieningen, mogen de werkzaamheden pas aanvangen nadat de gewenningsperiode, waarin de tijdelijke voorzieningen beschikbaar en functioneel zijn, is verstreken. De gewenningsperiode voor de huismus is drie maanden. Het voorgaande is opgenomen in voorschrift 11.

In de permanente situatie worden tien kasten ingebouwd in de twee woonblokken aan de Prunustraat 1 – 21 (even en oneven) te Leimuiden. In Woubrugge worden twee nestkasten ingebouwd in de gevels van het woonblok aan de Van Schellingerhoutstraat 4 – 14. Alle kasten zijn van het type 'VMPM1e' van Unitura. De nesten in zowel Leimuiden als Woubrugge maken onderdeel uit van een grote populatie, welke nest- en rustplaatsen hebben in de omgeving van het plangebied. Tijdens de werkzaamheden kan tevens uitgeweken worden naar deze alternatieve nest- en rustplaatsen. Met het hiervoor genoemde worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In periode 31 augustus tot en met 1 maart worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er huismussen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien sprake is van late broedsels of vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien. In voorschrift 12 is opgenomen dat in de periode 31 augustus tot en met 30 september een controle uitgevoerd dient te worden door de deskundige op late broedsels en vervolglegels. Daarnaast is in dit voorschrift opgenomen dat er niet ongeschikt gemaakt mag worden tijdens koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende 3 tot 5 dagen aanhoudende (nacht)vorst). Het ongeschikt maken wordt op een van de volgende manieren uitgevoerd: door het lichten van de dakpannen, de dakpannen op tochtstand te plaatsen of door het afdichten van de toegangswegen. Waarschijnlijk wordt voor de laatstgenoemde methode gekozen. In de voorschriften is vastgelegd dat bij deze methode door de deskundige gecontroleerd moet worden dat de plekken die afgedicht worden verlaten zijn. Bij deze methode wordt in de goot een koker geplaatst, zodat via de dakgoot geen toegangswegen meer mogelijk zijn. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd. Indien er ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens afgedicht. Met deze methodes wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode, van drie maanden, in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door de deskundige. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de huismus en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Dit is opgenomen in voorschrift 13.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Leimuiden en Woubrugge. Voor beide locaties geldt dat de nestplaatsen deel uitmaken van een grote populatie huismussen in de omgeving. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Spreeuw

Als gevolg van renovatiewerkzaamheden gaan negen nesten van de spreeuw verloren. In mei 2021 zijn tien tijdelijke nestkasten van het type 'GZT2' van Unitura opgehangen aan de gevels van de Robiniahof 5-7 en het Cederplein 50 te Leimuiden. Dit kasttype is ontworpen voor de gierzwaluw, maar het is bekend dat deze ook gebruikt wordt voor de spreeuw. Zodoende achten wij deze voorziening voldoende. In voorschrift 9 is opgenomen dat in Woubrugge nog tijdelijke nestkasten gerealiseerd dienen te worden voor de zeven nestplaatsen van de spreeuw die hier verloren gaan. In totaal dienen veertien kasten gerealiseerd worden voor de spreeuw binnen 200 meter van deze

nestplaatsen. In voorschrift 10 is opgenomen dat deze realisatie ter goedkeuring gemeld dient te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In deze melding moeten de locaties, de oriëntaties, de hoogtes, het type kasten en de plaatsingsdatum(s) duidelijk worden. Na goedkeuring van de tijdelijke voorzieningen, mogen de werkzaamheden pas van start gaan nadat de gewenningstijd, van drie maanden voor de spreek, waarin de tijdelijke voorzieningen beschikbaar en functioneel zijn, is verstreken. Het voorgaande is opgenomen in voorschrift 11.

In de permanente situatie worden voor de spreek negentien nestkasten in de gevel geïntegreerd. Er worden vier nestkasten ingebouwd in de twee woonblokken aan de Prunustraat 1 – 21 (even en oneven) te Leimuiden. In Woubrugge worden vijf nestkasten ingebouwd in het woonblok van de Van Wassenaarsweg 15 -23, vijf nestkasten in het woonblok van de Van Schellingerhoutstraat 4 – 14, en vijf nestkasten in het woonblok van de Van Eeghenstraat 15 – 29. De maatvoering van deze kasten is op basis van de nestkasten 'Nestkast Spreek WoodStone 45 mm' van Vivara. Deze nestkasten zijn geschikt voor de spreek als nestplaats. Tijdens en na de werkzaamheden kan de spreek tevens uitwijken naar natuurlijke alternatieven in de omgeving van het plangebied. Met het hiervoor genoemde worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In de periode 31 augustus tot en met 1 maart worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er spreek aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken wordt op een van de volgende manieren uitgevoerd: door het lichten van de dakpannen, de dakpannen op tochtstand te plaatsen of door het afdichten van de toegangswegen. Waarschijnlijk wordt voor de laatstgenoemde methode gekozen. In voorschrift 12 is vastgelegd dat bij deze methode door de deskundige gecontroleerd moet worden dat de plekken die afgedicht worden verlaten zijn. Bij deze methode wordt in de goot een koker geplaatst, zodat via de dakgoot geen toegangswegen meer mogelijk zijn. De zijkanten van de daken (de hoekwoningen) worden afgetimmerd. Indien er ook elders nog toegangswegen zijn, zoals rondom de schoorstenen, worden deze tevens afgedicht. Met deze methodes wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen zijn geschikt voor de spreek.

De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode, van drie maanden, in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door de deskundige. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de spreek en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten. Dit is opgenomen in voorschrift 13.

De spreek komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Leimuiden en Woubrugge. Door de voorgenoemde maatregelen is het aannemelijk dat de spreek in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden gaan twee zomer- en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één zomer- en drie paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. In augustus 2021 zijn in Langeraar zestien tijdelijke vleermuiskasten van het type VMT1 van Unitura opgehangen. Er zijn acht kasten opgehangen aan het woonblok van de J.M. Halkesstraat 35 -53 en acht kasten aan het woonblok van de J.M. Halkesstraat 55 -73. De kasten zijn conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis en de Ruige Dwergvleermuis (BIJ12, 2017) gerealiseerd. De werkzaamheden vinden geheel in de winter plaats en duren slechts twee weken. In de directe omgeving van de huidige verblijfplaatsen bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Gelet op het voorgaande achten wij de getroffen tijdelijke voorzieningen voldoende.

In de permanente situatie worden 28 vleermuiskasten van type 'VMPM1e' van Unitura ingebouwd in de gevels van de woningen in het plangebied. Hierbij worden er twee vleermuiskasten per kopgevel ingebouwd. De maatregelen zijn conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

In voorschrift 15 is opgenomen dat de verblijfplaatsen van zowel de gewone dwergvleermuis als de ruige dwergvleermuis ongeschikt gemaakt moeten worden in de actieve periode, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen, het op tochtstand plaatsen van de dakpannen, het aanlichten van de bebouwing, of door het afdichten van de toegangswegen. De laatste genoemde methode dient ten allen tijden uitgevoerd te worden in combinatie met exclusion flaps. Daar waar de exacte locatie van de verblijfplaats niet bekend is dient de bebouwing in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen, zoals exclusion flaps of het creëren van tocht, gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van <5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige Dwergvleermuis(BIJ12, 2017).

De tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis mogen pas verwijderd worden nadat de gewenningsperiode, waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn, mogen de tijdelijke kasten alleen verwijderd worden nadat door de deskundige is vastgesteld dat de kasten verlaten zijn. Omdat voor de verschillende verblijfplaatsen van de verschillende soorten hetzelfde type kasten zijn opgehangen dient voor alle kasten een gewenningstijd van drie maanden, waarin slechts de maanden april tot en met oktober meetellen, én zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen (15 augustus) aangehouden te worden. Dit is opgenomen in voorschrift 17.

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Langeraar. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de renovatiewerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Verwijderen van vleermuiskasten in Leimuiden

Uit voorzorg zijn in Leimuiden vier kraamkasten van het type 'VMT3' Unitura en achttien kasten van het type 'VMPM1e' van Unitura opgehangen. In voorschrift 18 hebben wij opgenomen dat deze kasten enkel verwijderd mogen worden in de periode van 15 april tot en met 15 oktober én nadat door de deskundige is vastgesteld dat een kast is verlaten. Daarnaast dient het verwijderen van de vleermuiskasten in Leimuiden te gebeuren onder begeleiding van een deskundige. Indien blijkt dat de kasten in gebruik zijn, dient aanvullend ontheffing aangevraagd te worden voorafgaand aan het verwijderen.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (*relevant voor de huismus en de spreekw*) en op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (*relevant voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis*).

Het doel van de renovatie van de woningen is enerzijds om de energiedoelstellingen te halen en toekomstbestendige Nul op de Meter (hierna: NOM) woningen te realiseren. Anderzijds heeft de renovatie tot doel om woningen gezonder te maken voor haar bewoners. Uit enquêtes die gehouden zijn onder de bewoners van de woningen in Leimuiden, Langeraar en Woubrugge blijkt dat een groot deel van de bewoners last heeft van tocht, vocht en schimmel in de woningen. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma, en reumatische aandoeningen. Door de betere isolatie, kierdichting en mechanische ventilatie bij de NOM-renovatie worden deze klachten verholpen, de werkzaamheden zijn zodoende in het belang van de volksgezondheid. Bij de renovatie wordt tegelijkertijd van de gelegenheid gebruik gemaakt om het eventuele aanwezige asbest in de woningen te verwijderen, wat eveneens de gezondheid van de bewoners ten goede komt.

Het project is tevens van groot openbaar belang, omdat met de NOM-renovatie de woningen verduurzaamd worden. Wegens de bouwstijl, bouwkundige staat en leeftijd van de woningen zijn deze slecht geïsoleerd en aan vervanging toe. In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat grote aantallen bestaande verduurzaamd moeten worden. Het energielabel is niet van alle woningen bekend, maar op Energieatlas² is te zien dat de meeste woningen zich momenteel in klasse D tot en met F bevinden. Met de voorgenomen renovatie worden de woningen geïsoleerd met gevelement en het nieuwe label wordt A+++ . De renovatie heeft daarmee een bijdrage aan de energietransitie.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de spreekw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden. Het plangebied betreft woningen met een lage isolatiewaarde. Middels renovatiewerkzaamheden dient energielabel A+++ behaald te worden. Dit kan alleen bewerkstelligd worden door het inpakken van de woningen met gevelementen. Met alternatieve werkwijzen, zoals het isoleren van binnenuit, of het ontzien van het dak en daarmee het ontzien van de huidige nest- en verblijfplaatsen van de aangetroffen soorten, worden de beoogde energiedoelen niet behaald. Daarnaast leidt het renoveren van binnenuit tot overlast van de bewoners en gaat woonoppervlakte verloren. Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten.

² <https://www.nationaleenergieatlas.nl/kaarten>
01013103-00041901

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, spreuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Kaag en Braassem bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wnb worden verleend.